

“‘Senin kelâmın böyle midir?’ Allah buyurdu: ‘Ben bütün lisanların kuvvetine mâlikim.’” Burada anlatılmak istenen nedir?

“... Öyle ise, eğer Hazret-i Mûsâ Aleyhisselâmın Tûr-i Sina’da işittiği kelâmullah tarzında olsaydı, beşer bunu dinlemekte ve işitmekte tahammül edemezdi ve merci edemezdi. Hazret-i Mûsâ Aleyhisselâm gibi bir ulül’azm, ancak birkaç kelâmı işitmeye tahammül etmiştir. Mûsâ Aleyhisselâm demiş: **يَعْمَدُ قَوْفِي إِنْ أَلَقَ كَمَا لَدَاكَ أَلَيْسَتْ** [“‘Senin kelâmın böyle midir?’ Allah buyurdu: ‘Ben bütün lisanların kuvvetine mâlikim.’” (Süyûtî, ed-Dürrü’l-Mensûr, 3:536)](1)

Allah’ın vermiş olduğu cevapta şöyle bir incelik bulunuyor:

“Senin tahammül edemeyip bayıldığın bu birkaç kelam, kelam sıfatımın çok gölgelerden geçmiş bir tecellisidir; nefsü'l-emirdeki kelamıma ancak ben tahammül edebilirim.”

“Ben bütün lisanların kuvvetine mâlikim.” tabiri de bunun bir ifadesi oluyor. Yani kelam sıfatının tecelli aşamaları çoktur ve hepsi de Allah’a aittir. Bir arı ile konuşması ile bir peygamber ile konuşması arasında çok ara tonlar bulunuyor.

Ayrıca dağı taşı parçalayan bir etki kainatın içindedir ve nefsü'l-emirdeki kelam sıfatını bire bir karşılamaz. Ezeli olan bir sıfatın kainat içinde bire bir yansıması ve tezahür etmesi zaten mümkün değildir. Bu yüzden kainat ve içindekiler, Allah’ın mutlak sıfatlarının gölgelerinin gölgeleridir ya da yetmiş bin perdeden geçmiş halleridir.

(1) bk. [Mektubat, Yirmi Altıncı Mektup, Birinci Mebhas.](#)